

Adviesrapport

Quickscan natuurtoets inspectie stuw bij Junne

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Waterschap Vechtstromen

Status

Definitief



Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets inspectie stuw bij Junne

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode

Datum

Status

19-505

11 februari 2020

Definitief

Auteur(s)

R. Wormmeester & M. Van der Sluis

Tweede lezer

H. Scholten

Opdrachtgever

Waterschap Vechtstromen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Wormmeester R. & M. Van der Sluis (2020). Quickscan natuurtoets inspectie stuw bij Junne. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 19-505. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Kader en methode	5
2.1 Wet natuurbescherming	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Gebiedsbescherming	7
3.1 Natura 2000-gebieden	7
3.2 Natuurnetwerk Nederland	8
4. Soortbescherming	9
4.1 Flora	9
4.2 Zoogdieren	9
4.3 Broedvogels	11
4.4 Amfibieën	13
4.5 Vissen	13
4.6 Overige soortgroepen	14
5. Geraadpleegde bronnen	15

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Waterschap Vechtstromen heeft het voornemen om de fundering onder de stuw bij Junne te inspecteren. Hiervoor worden tijdelijke dammen geplaatst rond de stuw en wordt de stuw tot op de fundering ontgraven. Omdat de werkzaamheden mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben voor beschermde natuurwaarden, dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. In opdracht van Waterschap Vechtstromen heeft Ecogroen daarom een natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die op kunnen treden door de beoogde werkzaamheden.

Gebiedsbescherming

- Het projectgebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Gezien de aard van het voornemen en de afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden zijn geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden te verwachten.
- De provinciale regels van Overijssel over het Natuurnetwerk Nederland (NNN) gelden alleen voor ruimtelijke ontwikkelingen waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Er is geen sprake van een bestemmingsplanwijziging, waardoor vervolgstappen ten aanzien van het NNN niet aan de orde zijn.

Soortbescherming

- Op een pijler van de stuw is een nest van de grote gele kwikstaart aangetroffen. Nesten van de grote gele kwikstaart zijn jaarrond beschermd.
- Gedurende de broedtijd zijn diverse algemene vogels broedend te verwachten in de bomen en (in mindere mate) op de oevers van het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied.
- In het metselwerk van de stuw zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Aantasting van onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden binnen het projectgebied niet verwacht.
- In het projectgebied zijn mogelijk incidenteel beschermde vissoorten aanwezig als grote modderkruiper, kwabaal en houting.
- In het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, ongewervelden en groeiplaatsen van flora aangetroffen of te verwachten, met uitzondering van beschermde soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Overijssel.

Advies

- Het aanvragen van ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor de werkzaamheden, mits mitigerende maatregelen in acht genomen worden voor de grote gele kwikstaart en vleermuizen. Advies is om een ecologisch werkprotocol op te stellen, waarin de vereiste mitigerende maatregelen worden opgenomen. Zorgvuldig handelen is ook nodig voor overige broedvogels en vissen die voorkomen in het gebied. Samengevat zijn de volgende mitigerende maatregelen nodig:

- Voorkom verstoring van de aanwezige broedlocatie van de grote gele kwikstaart door de broedlocatie af te schermen.
- Zorg dat vleermuizen potentiële verblijfplaatsen vrij in en uit kunnen vliegen en voorkom fysieke blokkades (bijvoorbeeld steigers) en verlichting die is gericht op de verblijfplaatsen.
- Maai de oevers van de Vecht kort ter hoogte van de werkzaamheden om vesting van broedende vogels te voorkomen.
- Vang vissen weg die opgesloten raken bij het plaatsen van tijdelijke dammen rondom de stuw.
- Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van algemene nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor deze soorten geldt in voorliggende situatie een provinciale vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Waterschap Vechtstromen heeft het voornemen om de fundering onder de stuw bij Junne te inspecteren. Hiervoor worden tijdelijke dammen geplaatst rond de stuw en wordt de stuw tot op de fundering ontgraven. Omdat de werkzaamheden mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. In opdracht van Waterschap Vechtstromen heeft Ecogroen daarom een quickscan natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die op kunnen treden door de beoogde werkzaamheden. In het voorliggende rapport worden de methodiek en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Ommen in de provincie Overijssel. Het projectgebied betreft de stuw bij Junne. De stuw ligt aan de Junnerweg in de rivier de Vecht (zie figuur 1.1). De stuw bestaat uit een gemetselde fundering op beide oevers van de Vecht en twee stuwpijlers in de Vecht. De doorlaat van de stuw wordt geregeld met drie hydraulische stuwkleppen. De stuw doet tevens dienst als brug die beide zijden van de Vecht met elkaar verbindt voor gemotoriseerd verkeer. Rond de stuw zijn stenige en begroeide oevers aanwezig en er staan enkele bomen in de directe omgeving van de stuw. Ten zuiden van de stuw ligt een kleine vistrap waardoor de stuw voor vissen passeerbaar is. Ten zuiden van de vistrap ligt een recent aangelegde sluis die het mogelijk maakt voor boten om de stuw te passeren. Ten noorden van het projectgebied ligt een natuurlijk meestromende nevengeul.

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het inspecteren van de stuw. Voor de inspectie is het noodzakelijk om de stuw enkele meters stroom op- en afwaarts droog te leggen. Hiervoor wordt stroomopwaarts een tijdelijke damwand geplaatst in de Vecht en wordt stroomafwaarts de stuw afgedamd met zandzakken. De stuw wordt tot aan de fundering uitgegraven om de fundering te inspecteren. Afhankelijk van de uitkomsten van de inspectie worden herstelwerkzaamheden uitgevoerd, waaronder het aanbrennen van onderwaterbeton. De werkzaamheden staan gepland in de periode april tot en met september, wanneer het debiet in de Vecht relatief laag is. Hierdoor blijft een verhoogde doorstroom van de nevengeul beperkt, waarmee erosie van de oevers van de nevengeul wordt voorkomen. De werkzaamheden duren naar verwachting enkele maanden. Voor de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt en is geen bestemmingsplanwijziging nodig.



Figuur 1.1 De ligging van het projectgebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: Nationaal Georegister.

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en beschermde soorten (hoofdstuk 4). Daarnaast is beschreven of, en zo ja, welke, vervolgstappen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

2. Kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad, 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de gebieds- en soortbescherming, omdat geen houtopstanden worden gekapt. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. In kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijke belang wordt voldaan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro; Overheid, 2018) en uitgewerkt in provinciale verordeningen. In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het NNN vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen en nabij het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

Om de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het projectgebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of beschermde soorten bekend zijn in of in de directe omgeving van het projectgebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDF; Zie hoofdstuk 5 voor een volledig overzicht van gebruikte bronnen). Ook is gekeken naar de ligging van het projectgebied ten opzichte van beschermde gebieden.

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor veldbezoeken die op 27 september 2019 (half bewolkt, droog, 15 °C, matige wind) en 30 oktober 2019 (zonnig, droog, 3°C en matige wind) zijn uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is het projectgebied en de directe omgeving (zone van circa 50 meter rondom het projectgebied) geïnspecteerd. Hierbij is aandacht besteed aan beschermde soorten en waarden binnen de Wet natuurbescherming en aan de situering ten opzichte van omliggende beschermde gebieden. Specifiek is tijdens het veldwerk gelet op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van broedvogels en geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Hiervoor is voornamelijk de stuw gecontroleerd op nesten, holten en spleten, maar ook de bomen in en in de directe nabijheid van het projectgebied zijn geïnspecteerd.

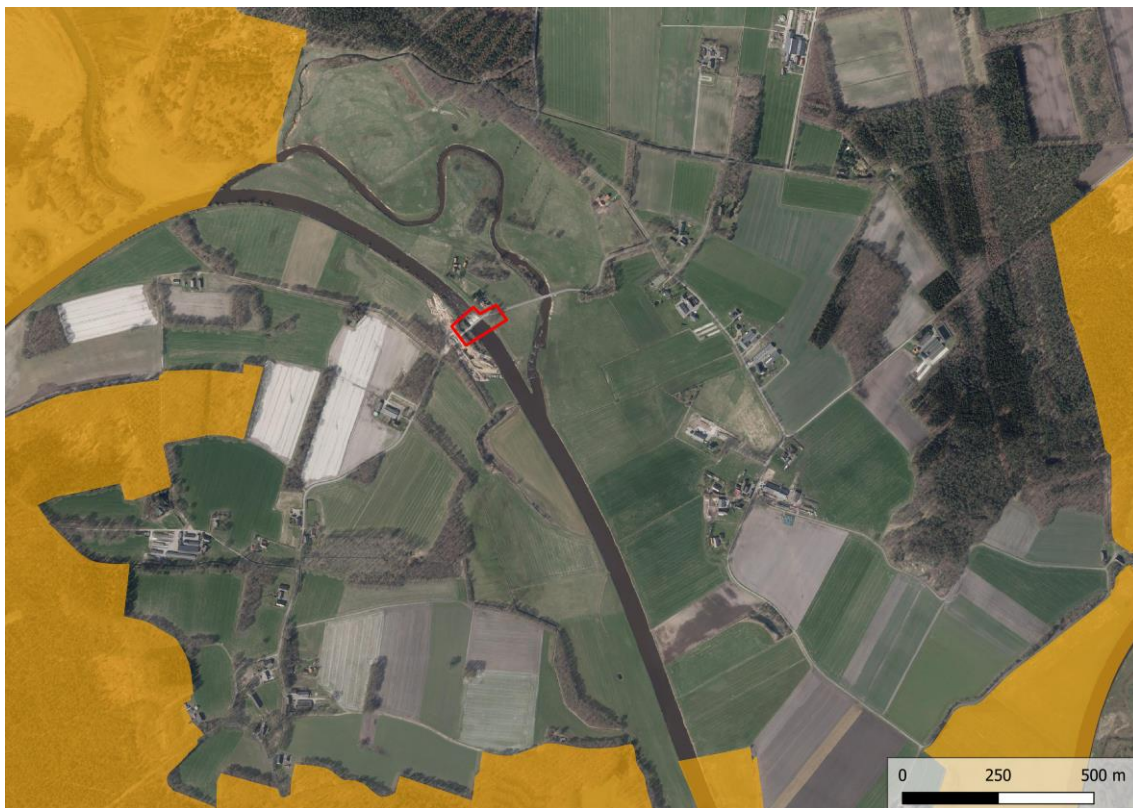
Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn en hoe het projectgebied zich verhoudt tot beschermde waarden in omliggende gebieden. Vervolgens is op basis van de voorgenomen werkzaamheden bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden en of vervolgstappen (zoals nader onderzoek) vereist zijn.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt buiten Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Vecht- en Beneden-Reggegebied dat op een afstand van ruim 500 meter van het projectgebied ligt (zie figuur 3.1). Doordat het projectgebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is gelegen, zijn directe negatieve effecten, zoals oppervlakteverlies, op voorhand uitgesloten. Indirecte (uitstralende) effecten door bijvoorbeeld licht, geluid en trillingen worden gezien de afstand tot Natura 2000-gebied en tussenliggende infrastructuur eveneens uitgesloten. Doordat geen bronbemaling wordt toegepast blijft verdroging van verderop gelegen habitattypen achterwege. Ook leiden de werkzaamheden niet tot extra erosie van de oever van de nevengeul (met habitattypen Vochtige alluviale bossen en Stroomdalgraslanden), omdat de werkzaamheden uitgevoerd worden in een periode met geringe doorstroming van de Vecht (laag debiet).

In het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. Gezien de afstand tot Natura 2000-gebied en reikwijdte van stikstofemissie zijn effecten als gevolg van stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. Door provincie Overijssel (mondelinge mededeling Saskia Kriesch, vergunningverlener Provincie Overijssel) is aangegeven dat er voor werkzaamheden die vallen onder de noemer 'bestendig beheer en onderhoud' geen noodzaak is voor het uitvoeren van een stikstofberekening. Inspecties vallen onder het dagelijkse takenpakket van het waterschap en vallen daarom ook onder 'Bestendig beheer en onderhoud'. Hierdoor is er geen noodzaak voor het uitvoeren van een stikstofberekening. Vervolgstappen zoals het aanvragen van een vergunning Wet natuurbescherming zijn niet aan de orde.



Figuur 3.1 De ligging van het projectgebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000 gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied (oranje). Bron luchtfoto: Nationaal Georegister.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied ligt binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provinciale regels van Overijssel over het NNN gelden alleen voor ruimtelijke ontwikkelingen waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Een wijziging van het bestemmingsplan of vergunning om af te mogen wijken van het bestemmingsplan is voor de voorgenomen werkzaamheden niet nodig waardoor vervolgstappen ten aanzien van NNN-gebied niet aan de orde zijn.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Op de oevers van de Vecht rondom de stuw is vegetatie aanwezig met kenmerken van ruderaal terreinen. Waargenomen soorten zijn onder andere grote brandnetel, gewoon duizendblad, smalle weegbree, gewone braam en haagwinde. Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beoordeeld.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie

Verblijfplaatsen

In de directe omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis (NDFF, 2019). In het metselwerk van de stuw zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig in de vorm van gaten en kieren (zie voor locatie bijlage 1). De bomen rond de gebouwen zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen door het ontbreken van geschikte holtes en/of spleten. De inspectie en eventueel daarop volgende herstelwerkzaamheden vinden niet plaats op locaties met mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen, maar wel bestaat het risico op het (tijdelijk) ongeschikt raken van verblijfplaatsen. Dit is te voorkomen door te zorgen dat vleermuizen te allen tijde de verblijfplaatsen in en uit kunnen vliegen en ingangen naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen niet te blokkeren en 's nachts niet te verlichten. Indien bovenstaande

voorzorgsmaatregelen genomen worden, is het aanvragen van ontheffing Wet natuurbescherming niet aan de orde. Geadviseerd wordt om de te nemen voorzorgsmaatregelen vast te leggen in een ecologisch werkprotocol.

Vliegroutes

Mogelijk wordt de stuw gebruikt als vliegroute voor vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger waarbij de stuw met brug voor een verbinding zorgt tussen het gebied ten noorden en zuiden van de Vecht. De stuw als verbindend element blijft gehandhaafd, waardoor geen aantasting plaatsvindt van vliegroutes. Daarnaast is reeds verlichting op de stuw met brug aanwezig, waardoor eventuele nachtelijke verlichting niet leidt tot (extra) verstoring van vliegroutes. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Foerageergebieden

Door de aanwezigheid van water en een gevarieerde vegetatiestructuur in en nabij het projectgebied is het projectgebied geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Door de voorgenomen werkzaamheden gaat geen (onmisbaar) foerageergebied verloren. Het projectgebied blijft tijdens de renovatie geschikt als foerageergebied en ook na de renovatie is het projectgebied in vergelijkbare mate geschikt. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Das

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen van das bekend (NDFF, 2019; Stichting Das en Vecht, 2019). Het gaat onder andere om burchten en meerdere vluchtpijpen in omliggende bosjes en bossen. Verblijfplaatsen van das zijn in het projectgebied en in de directe nabijheid (< 50 meter) van het projectgebied niet aangetroffen en ook zijn binnen dit gebied geen verblijfplaatsen bekend (NDFF, 2019; Stichting Das en Vecht). Door de renovatie van de stuw gaat geen (onmisbaar) foerageergebied van das verloren. Ook vindt geen verstoring van burchtlocaties plaats door de geplande ingrepen. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor das niet aan de orde.

Otter

In de omgeving van het projectgebied – langs de Vecht en in de meanderende nevengeul – zijn recente waarnemingen van de otter bekend (NDFF, 2019). Tijdens het veldonderzoek zijn geen sporen van otters aangetroffen rondom de stuw, maar waarnemingen van ottersporen zijn wel bekend rondom de stuw (Stichting Das en Vecht, 2019).

Verblijfplaatsen van de otter bevinden zich over het algemeen op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. Tijdens de veldbezoeken zijn dergelijke geschikte verblijfplaatsen van otter niet aangetroffen in het projectgebied. Het projectgebied wordt naar verwachting alleen als foerageergebied gebruikt door de otter.

Otter heeft een groot territorium van wel 40 kilometer oeverlengte lang, waardoor otter hooguit incidenteel te verwachten is rond de stuw. Daarnaast is de verstoringgevoeligheid van otter laag. Otters blijken opvallen tolerant te zijn voor allerlei menselijke activiteiten en lijken niet gevoelig voor verstoring of geluid (Kurstjens *et al.* 2009). Tijdens werkzaamheden is verstoring of verlies van essentiële

foerageergebieden van de otter dan ook niet te verwachten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor de otter niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen of onmisbaar leefgebied van overige zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn, de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling) worden op basis van het veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) niet verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

In het projectgebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten van soorten als de bosspitsmuis spec., huisspitsmuis en bosmuis. Bij werkzaamheden kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. De Provincie Overijssel heeft per 1 september 2019 een aantal extra soorten toegevoegd aan de lijst met broedvogels met jaarrond beschermde nesten: boerenzwaluw, bosuil, huiszwaluw, raaf, torenvalk, zeearend en zwarte specht. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Grote gele kwikstaart

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen van grote gele kwikstaart bekend (NDFF, 2019). Tijdens het veldonderzoek is een nest aangetroffen van grote gele kwikstaart. Het nest bevindt zich bovenop de zuidwestelijk gelegen stuwpijler en betreft een nest dat in gebruik is (Stichting Das en Vecht, 2019). De nestplaats ligt op minder dan een halve meter naast de bestaande weg over de brug. De broedperiode van de grote gele kwikstaart loopt van half maart tot en met half augustus.

Door de renovatie van de stuw wordt het nest niet verwijderd of beschadigd, omdat werkzaamheden beperkt blijven tot het normaliter onderwater gelegen gedeelte van de stuw. De werklocaties liggen circa 6 meter onder de nestplaats. Omdat de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen, kan wel

verstoring van het nest plaatsvinden. Grote gele kwikstaart is echter weinig gevoelig voor verstoring, wat ook blijkt uit de bestaande nestlocatie op minder dan een halve meter naast een bestaande weg waar regelmatig auto's, fietsers en wandelaars passeren. Verwacht wordt dat de werkzaamheden niet leiden tot dermate ernstige verstoring dat de nestplaats verlaten wordt. Verstoring blijft tot een minimum beperkt als de volgende voorzorgsmaatregelen worden genomen:

- Start met de werkzaamheden aan de oostzijde van de stuw (stroomopwaarts), zodat verstoring van de nestplaats in het vestigingsfase tot een minimum beperkt blijft. De tussenliggende stuw met weg zorgt voor het wegnemen van verstoring.
- Scherm het nest voor aanvang van het broedseizoen zodanig af dat broedende grote gele kwikstaarten geen zicht hebben op de werkzaamheden, maar wel gebruik kunnen maken van de nestplaats.
- Kies aanvoerroutes van materiaal en materieel op zodanige wijze dat verstoring van de nestplaats tot een minimum beperkt blijft.

Wanneer deze maatregelen in acht worden genomen, blijft verstoring van de nestplaats tot een minimum beperkt en is het aanvragen van ontheffing Wet natuurbescherming niet aan de orde. Geadviseerd wordt om de te nemen voorzorgsmaatregelen vast te leggen in een ecologisch werkprotocol.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) en het uitgevoerde veldonderzoek niet in en in de directe nabijheid (50 meter) van het projectgebied verwacht. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten daarom niet aan de orde.

Overige broedvogels

In de bomen rondom het projectgebied is geschikt broedbiotoop aanwezig voor enkele vogelsoorten als merel, houtduif, Turkse tortel en ekster. De oevers rondom de stuw zijn weinig aantrekkelijk voor broedvogels, door de stenige ondergrond en de hoge stroomsnelheid rond de stuw. Toch kunnen er soorten als wilde eend en meerkoet tot broeden komen.

De bomen in en rondom het projectgebied blijven behouden waardoor nesten in de bomen niet verloren gaan. Nesten die zich tijdens het broedseizoen op de oevers van de Vecht rond de stuw bevinden, kunnen mogelijk verstoord worden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Geadviseerd wordt om de oevers in het projectgebied voorafgaand aan het broedseizoen kort te maaien en dit te herhalen gedurende het broedseizoen.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Houtduif en Turkse tortel kunnen tot in december broedsels beginnen. Wanneer werkzaamheden binnen de periode van 1 maart tot begin december worden uitgevoerd, adviseren we om een broedvogelcontrole door een

ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van broedvogels wordt in overleg met de ecologisch toezichthouder bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

4.4 Amfibieën

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken (hoge stroomsnelheid en aanwezigheid van vissen in de Vecht) en verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) wordt binnen het projectgebied geen voortplanting verwacht van amfibieën die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn, de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling) zoals poelkikker en knoflookpad. Ook overwintering van dergelijke soorten wordt niet verwacht gezien de grote afstand tot bekende voortplantingswateren.

Door de hoge stroomsnelheid en de aanwezigheid van vissen in de Vecht wordt ook geen voortplanting van algemene soorten amfibieën verwacht. Wel zijn algemene soorten amfibieën zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker te verwachten op het land binnen het projectgebied. Naar verwachting wordt het projectgebied enkel, zij het in beperkte mate, als foerageer- en overwinteringsgebied gebruikt. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van algemene soorten amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

4.5 Vissen

In het Vechtdal zijn waarnemingen bekend van beschermde grote modderkruiper, houting en kwabaal (Sportvisserij Nederland, 2019; NDFF, 2019). Gezien de terreinkenmerken wordt geen belangrijke leefgebieden (bijvoorbeeld voortplantingsgebied of opgroeigebieden voor jonge vis) van grote modderkruiper, houting en kwabaal verwacht in het projectgebied. Incidenteel kunnen wel exemplaren van de grote modderkruiper, houting en kwabaal aanwezig zijn.

De werkzaamheden leiden niet tot verlies van belangrijke leefgebieden van de grote modderkruiper, houting en kwabaal. Ten behoeve van de renovatie van de stuw worden tijdelijke dammen geplaatst, waardoor vissen opgesloten kunnen raken. Om aantasting van individuen te voorkomen zijn voorzorgsmaatregelen nodig:

- Vang vissen weg na het plaatsen van de tijdelijke dammen. Elektrisch afvissen is hiervoor de meest efficiënte manier.

Geadviseerd wordt om de te nemen voorzorgsmaatregelen vast te leggen in een ecologisch werkprotocol.

4.6 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens worden in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BLIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BLIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

Broekhuizen, S. K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Kurstjens, G., Beekers, B., Jansman, H. en Bekhuis, J. (2009). Terugkeer van de otter in het rivierengebied. Kurstjens, ecologisch adviesbureau, ARK Natuurontwikkeling en Alterra Wageningen UR. December 2009.

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Zie voor de actuele wettekst <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-10-01>.

Stichting Das en Vecht. (2019). Gegevens van de Das, Visotter, Boommarter en Grote Gele Kwikstaart in het gebied rondom de stuw Junne.

Internet

Atlas van Overijssel (<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1>). geraadpleegd op 27 november 2019.

Ministerie van LNV (2019). Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>). Geraadpleegd op 25 november 2019.

NDFF (2019). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd op 26 november 2019.

Overheid (2018). Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378/2018-01-01>).

Overheid (2019). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-10-01>).

Ravon (2019). Website met soortinformatie over de Nederlandse amfibieën, reptielen en vissen (<http://www.ravon.nl>).

Sportvisserij Nederland (2019). <https://www.sportvisserij nederland.nl/actueel/nieuws/20679/swimway-vecht-vismigratie-onderzocht.html>.

Zoogdiervereniging (2019). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren (<http://www.zoogdiervereniging.nl>).

Bijlage 1 – Kaart vleermuizen en grote gele kwikstaart



Project
Renovatie Stuw Junne
Onderwerp
Aangetroffen natuurwaarden

- Legenda**
- Projectgebied
 - Potentiële verblijfplaatsen vleermuizen
 - Nest grote gele kwikstaart

Datum 20-12-2019	Schaal 1:800	Opdrachtgever Waterschap Vechtstromen
Versie Definitief	Kaartondergrond BGT/PDOK	Getekend door R. Wormmeester
Kaartnummer */*	Formaat A3, liggend	Projectnummer 19-505



Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

**eco
groen**
advies & ingenieursbureau